

Pes by se měl mimo jiné naučit překonávat různé překážky

1. LEKCE DESATERA: Jaký je váš pes aneb První kroky ve výchově

Na počátku našeho domácího výcvikového kursu bychom si měli nejprve ujasnit některé zásady, které je v průběhu výcviku třeba dodržovat. Pro úspěch ve výcviku je důležitý přátelský vztah mezi psem a jeho majitelem. Ten budujeme častou hrou a podporujeme pamlsky. Celý náš výcvik pak založíme na pozitivním učení.

Při pozitivním učení je správné provedení požadovaného úkonu psem odměňováno a motivováno odměnou – pamlskem, oblíbenou hračkou – a negativní chování je „trestáno“ nepodáním odměny. Jako odměnu – pamlsek vždy používáme maličké kousky oblíbené potravy psa – kousky piškotu, sýra, masa apod. Naším cílem není psa během výcviku nakrmít, pouze ho motivovat. U psů, kteří dají přednost oblíbené hračce před jídlem, použijeme jako odměnu a motivaci tuto hračku.

Kurs společenské výchovy psa

Nejprve musíme pejskovi vysvětlit, co je po něm požadováno, a potom důsledně trváme na splnění daného úkolu. Dodržujeme zásadu: jeden povel – jeden cvik, a postupujeme od jednoduchého ke složitějšímu. Když pes pochopí jeden cvik, můžeme přidat další. Než se s pejskem pustíme do tréninku, musí být vyprázdněný, vyběhaný a hladový. Nesmíme ztrácet ze zřetele, že jde o živý organismus, který „pracuje“ na základě nervové soustavy psa. Podle projevu vyšší nervové činnosti rozdělujeme psy do čtyř základních typů: slabý typ (melancholik), klidný (flegmatik), silný, vyrovnaný typ (sangvinik) a silný, nevyrovnaný typ (choleric). Je důležité poznat, jaký typ pes je, a tomu přizpůsobit výcvikový proces.

Co by měl každá správně vychovaný pes zvládnout? Přijít na zavolání, netahat při chůzi na vodítku, chodit přesně vedle nohy, sednout, leh-

nout, vstát, zůstat na místě, být v klidu, když je chvíli někde uvázaný, neútočit na ostatní psy, aportovat, překonávat různé překážky, nemít panický strach z náhlých zvuků, zastavit se na okraji chodníku a nevbíhat do silnice, neskákat na lidi, neobtěžovat (u stolu, cizí osoby, návštěvy apod.), zůstat v klidu, když pánicek někde sedí. Zkrátka pes se musí stát milým přítelem člověka, který dobře vychází s lidmi.

1. lekce – chůze vedle nohy a přivolání

Pejska máme na vodítku, upoutáme jeho pozornost na odměnu, vydáme povel k noze, rozejdeme se, pejsk jde vedle nás, sleduje odměnu, která mu je ihned podána. Zpočátku psíka odměňujeme zhruba každý druhý – třetí krok, který jde vedle nás, postupně mezi odměnami děláme více kroků. Chůze by měla být zprvu svižná, aby pejsk neměl příliš času na očichávání, sledování okolí apod. Při chůzi děláme obraty vpravo a vlevo, měníme tempo chůze, později přidáme také „čelem vzad“. Toto cvičení by mělo trvat cca 2 až 3 minuty a být ukončeno hrou a volným proběhnutím psa. V další „lekcí“ tohoto výcviku přidáme zastavení s usedením psa. Zastavení by mělo být rázné, aby pes pochopil změnu mezi chůzí a zastavením. Spolu se zastavením dáme odměnu nad hlavu psa. Ten hlavu zakloní a usedá – okamžitě následuje odměna. Toto opět několikrát zopakujeme. Psík získá zkušenost, že když půjde vedle nás a bude

nás sledovat, bude dostávat odměny, naopak když odvrátí pozornost, přestane nás stíhat a nedostane žádnou odměnu. Jakmile se ale znovu připojí vedle naší nohy a začne nás sledovat, z naší ruky začnou opět přicházet odměny. Při každém vykročení dáváme povel „K noze!“ stejným tónem a stejnou intenzitou.

5. pád – Oslovujeme, voláme

Pro psa životně důležitý prvek výchovy je přivolání. Na povel „Ke mně!“ pes rychle, nejkratší cestou běží k nám a těsně před námi usedá. Opět jako hlavní motivaci použijeme pamlsky. Jako pomůcku budeme potřebovat ještě druhou, nejlépe psu neznámou nebo málo známou osobu a šňůru dlouhou 8 až 12 metrů. Tento trénink musíme zpočátku provádět na klidném místě, bez přítomnosti dalších, pro psa rušivých vlivů. Pomocník nám pejska podrží na šňůře, my mu ukážeme pamlsek, odbíháme od psa pryč a zároveň mu zdůrazňujeme, že odbíhá i pamlsek. Po uběhnutí 4 až 5 metrů zavoláme na psa jeho jménem, dáme povel „Ke mně!“ a pomocník uvolní psa, ale druhý konec šňůry raději drží, kdyby pejsk v dáli zahlédl třeba jiného psa a dal mu přednost před námi. Jakmile k nám pejsk přiběhne, okamžitě mu podáme pamlsek a pohrajeme si s ním. Toto cvičení opět několikrát zopakujeme, prodlužujeme vzdálenost odbíhání, ale pomocník stále drží druhý konec šňůry – pro všechny případy. Pes tak získává zkušenost, že povel „Ke mně!“ znamená pamlsek a hru. Po několika opakováních trochu změním závěr, pamlsek nepodáme psu ihned, ale jak pejsk přiběhne, zvedneme pamlsek před sebou nad jeho hlavu, aby se posadil. Teprve když pes výborně reaguje, můžeme si dovolit uvolnit ho z dlouhé šňůry, ale stále procvičujeme tento cvik na zcela klidném místě. Když máme dobře zvládnutý cvik přivolání psa na klidných, ničím nerušených místech, začneme tento cvik provádět v malé frekvenci psů, zajímavých pachů, lidí, ale zde se opět vrátíme ke dlouhé šňůře. Postup opakujeme a takto postupujeme do pro psa stále složitějších situací. Jestliže pejsk má problém přijít na zavolání, když je mezi jinými psy, vrátíme se opět v tréninku na méně frekventované místo a dlouhou šňůru zde využijeme jako pomůcku: po oslovení psa jménem a vydání povelu „Ke mně!“, když pes vůbec nereaguje, „připomeneme“ se mu lehkým škuhnutím šňůry, Jakmile pes zareaguje, odbíháme od něj, chválíme ho, a když přiběhne, ihned podpoříme tuto žádoucí reakci odměnou. Nikdy nesmíme při nácviu přivolání psa nahánět a snažit se ho chytit – pes by to považoval za hru na honěnou, naopak musíme to být vždy my, kdo odbíhá od psa pryč. Stejně ho nedohoníme, takže zde vítězí pejsk v plné míře a kýženého výsledku nedosáhneme. Také nemůžeme očekávat, že po 2 až 3 takovýchto trénincích bude pes spolehlivě přibíhat na naše zavolání. Spolehlivé přivolání psa je cvik složitý, záleží na vztahu majitele a psa, na plemeni, temperamentu, věku, pohlaví atd. Záleží na trpělivosti majitele psa, na čemž je ostatně založen celý výcvikový proces psů.

Kateřina Studená, Zuzana Daušová, Helpes – Centrum výcviku psů pro postižené

Příště: vliv socializace na vývoj jedince a jak na cviky Sedni!, Lehni!, Vstaň! a Aport!